

Kúria
végzése

Az ügy száma:	Bfv.II.422/2022/7.
A határozat szintje:	felülvizsgálat
A tanács tagjai:	Dr. Harangozó Attila, a tanács elnöke Dr. Demeter Zsuzsanna, előadó bíró Dr. Somogyi Gábor, bíró Dr. Metzing Márton, bíró Dr. Boros Tibor, bíró
Az eljárás helye:	Budapest
Az eljárás formája:	tanácsülés
Az ülés napja:	2023. február 16.
Az ügy tárgya:	befolyással üzérkedés büntette és más bűncselekmények
Terhelt:	... III. rendű
Elsőfok:	Fővárosi Törvényszék, 25.B.1534/2013/515., ítélet, tárgyalás, 2021. február 19.
Másodfok:	Fővárosi Ítéltábla, 2.Bf.183/2021/57., ítélet, nyilvános ülés, 2021. november 30.
Az indítvány előterjesztője:	a III. rendű terhelt
Az indítvány iránya:	a III. rendű terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria a befolyással üzérkedés büntette és más bűncselekmények miatt I. rendű terhelt és társai ellen folyamatban volt büntetőügyben a III. rendű terhelt védője útján előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálva a Fővárosi Törvényszék 25.B.1534/2013/515. számú és a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 2.Bf.183/2021/57. számú ítéletét a III. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek vagy felülvizsgálatnak nincs helye, és ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

[1] I. A Fővárosi Törvényszék a 2021. február 19-én kihirdetett 25.B.1534/2013/515. számú ítéletével bűnösnek mondta ki a III. rendű terheltet társtettesként elkövetett befolyással

üzérkedés büntetében [Btk. 299. § (1) bekezdés a) pont, (2) bekezdés a) és c) pont], 2 rendbeli, felbujtóként elkövetett közokirat-hamisítás büntetében [Btk. 342. § (1) bekezdés c) pont], folytatólagosan, bűnsegédként elkövetett csalás büntetében [Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés ba) és bc) pont, (5) bekezdés b) pont], folytatólagosan, bűnsegédként elkövetett zsarolás büntetében [Btk. 367. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) pont], bűnsegédként elkövetett zsarolás büntetében [Btk. 367. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) pont]. Ezért a III. rendű terhellet – halmazati büntetésül – 3 év 6 hónap, börtön végrehajtási fokozatú szabadságvesztésre, 250 napi tétel, – 2.000 forint napi tétel összegű – összesen 500.000 forint pénzbüntetésre és 4 év közügyektől eltiltásra ítélet. Rendelkezett a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjáról, a pénzbüntetés meg nem fizetése esetén annak szabadságvesztésre történő átváltoztatásáról, továbbá a III. rendű terhelttel szemben 12.500.000 forintra vagyoneklobzást rendelt el.

[2] A III. rendű terhellet érintő – ellentétes irányú – fellebbezések folytán másodfokon eljáró Fővárosi Ítéltábla a 2021. november 30. napján meghozott 2.Bf.183/2021/57. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét a III. rendű terheltek tekintetében megváltoztatta; a társtettesként elkövetett befolyással üzérkedés büntette jogszabályi megjelölését a Btk. 299. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) és c) pontjára helyesbítette, az általa bűnsegédként elkövetett, a Btk. 367. § (1) bekezdése és (2) bekezdés a) pontja szerinti vagyon elleni erőszakos bűncselekményének minősítéséből a folytatólagos elkövetésre utalást, továbbá a vagyoneklobzás elrendelését mellőzte, egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét rá nézve helybenhagyta.

[3] II. 1. A bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen a III. rendű terheltek védője útján terjesztett elő felülvizsgálati indítványt, a felülvizsgálat törvényi okaként a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) és ba) alpontját megjelölve.

[4] Indokolása szerint az alapügyben eljáró bíróságok a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével állapították meg a bűnösségét, valamint a bűncselekmény törvénysértő minősítése, illetve a Btk. más szabályának megsértésével szabtak ki törvénysértő büntetést, ezért a törvénynek megfelelő határozat meghozatalát indítványozta. Ennek keretében annak megállapítását indítványozta, hogy a terhére megállapított csalás és zsarolás büntetőjogi tényállások bűnsegédi elkövetői minősége bűncselekmény hiányában nem áll fenn, így a fennmaradó maradványcselekmények (befolyással üzérkedés és közokirat-hamisítás) miatt végrehajtásában felfüggesztett szabadságvesztés halmazati büntetésként történő kiszabása is alkalmas lehet a büntetés céljának elérésére.

[5] Kifejtette, hogy a terhére megállapított befolyással üzérkedés, csalás és zsarolás cselekményegyüttes viszonylatában az elkövetési magatartások vegyítése, a tevékenységfolyam lényegi összemosása, a tényállási elemek nem megfelelő vagy többszöri értékelése, az elkövetői szerepek tisztázatlansága, az ok-okozati összefüggések fennállásának bizonyítatlansága és az egyesszám-többszám inkonzisztens használata tapasztalható.

[6] Hangsúlyozta, hogy a terhére rótt súlyos tárgyi súlyú bűncselekmények elkövetését alátámasztó, releváns objektív bizonyíték nem áll rendelkezésre, a megállapított tényállások kizárólag tanú 1 és tanú 2 sértettek önmaguknak és egymásnak is folyamatosan ellentmondó, következtetlen szubjektív bizonyítékok körébe sorolható tanúvallomásain, találkozásain, benyomásain alapulnak.

[7] A tényállás 5. pontját érintően a tényállásszerű elkövetési magatartást hiányolta azzal, hogy a cselekvősege pontos megállapítására – a rendelkezésre álló bizonyítékok szűkös és bizonytalan volta okán – az elsőfokú bíróságnak nem volt lehetősége, miután semmilyen konkrét, tartalommal feltöltött bizonyíték nem került rögzítésre, amely a csalási szándék tudattartalmának fennállására utalna. Utalt rá, hogy a csalás büntetétére vezető konkrét elkövetési körülményekkel nem volt tisztában, tudattartalma a kifejtett magatartásoknak a

sértettekre gyakorolt megtévesztő hatását, a haszonszerzési célzat jogtalanságát, és azt, hogy a magatartás más vagyoni érdekkörének károsító sérelmével jár, nem fogta át. Hivatkozott arra, hogy nem került ok-okozati összefüggésekkel, bizonyítékokkal alátámasztásra, hogy az esetleges valótlan cégátruházásokról tudomással bírt volna és elmaradt az átadott pénzüsszegek és az azt átvevő személyek tisztázása is.

[8] Előadta, hogy mindezek alapján a szándékos bűncselekmény elkövetését előmozdító vagy megkönnyítő szándékos segítségnyújtás, a tényállásszerű cselekményhez hozzájáruló bűnrészesi szerepvállalás nem realizálódott és miután nem áll rendelkezésre olyan bizonyíték, mely alapján ennek ellenkezője egyértelműen, kétséget kizáróan megállapítható lenne, ezért bizonyítottság hiányában felmentő rendelkezés meghozatalának van helye.

[9] Utalt rá, eseti döntésekre hivatkozással, hogy a csalás nem állapítható meg bűnhalmazatban a vesztegetéssel, befolyással üzérkedéssel, ha a tényállás alapjául szolgáló magatartás azonos, és a korrupciós bűncselekmény elkövetője az előny megszerzése érdekében az ígérete teljesítésére vonatkozó szándékát csak színlelte. Ilyen esetben a megtévesztő magatartás ellenére is a cselekmény a korrupciós bűncselekmény szerint minősül.

[10] A tényállás 6/1., 6/2. és 6/3. pontjait érintően kiemelte, hogy nem volt tudomása arról, hogy a tárgyi ügyben NAV-os közvetítő valójában nincs, a mobiltelefonja tanú 2-nek történt átadása praktikus célt szolgált, nem is volt tisztában azzal, hogy milyen céllal történt akkor a telefonhívás, a telefonálók közötti beszélgetés tartalmáról tudomással nem bírt. Tudattartalma zsarolási szándékra, jogtalan haszonszerzési célzatra nem terjedt ki, szándékos segítségnyújtás, nyomásgyakorló magatartás részéről nem valósult meg, háttér-információkkal, körülményismerettel nem rendelkezett, ezáltal a szándékegység fennállása kizárható. Hangsúlyozta, hogy a másodfokú bíróság maga is azt rögzítette az ítélete indokolásában, hogy fenyegetést a sértettek felé nem fogalmazott meg.

[11] Hangsúlyozta, hogy a cég 1 részéről többször érkezett a sértettek felé könyvelési instrukció és a cég képviselőt is ellátott, ennek ellenértéke pedig több részletben átadásra is került. A sértettek az egyébiránt érthetetlenül felelősségre vonás nélkül maradt kifogásolható tevékenységüket önállóan, befolyásmentesen határozták el és valósították meg.

[12] Mindezekon túl a bünszöveget és az üzletszerűség megállapítását is vitatta, azok törvényi feltételeinek hiányára hivatkozással.

[13] 2. A Legfőbb Ügyészség a BF.460/2022/2. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt részben – a bizonyítékértékelés, valamint a tévedésre hivatkozás körében – kizártnak, részben alaptalannak tartotta, ezért a jogerős ítélet hatályban fenntartását indítványozta.

[14] Indokai szerint a megállapított ítéleti tényállás egyértelműen tartalmazza a III. rendű terhelt álláspontjával szemben a csalás, illetve a zsarolás törvényi tényállási elemeinek megfelelő történeti és az ebből ténybeli következtetéssel levonható úgynevezett tudati tényeket is. A III. rendű terhelt a vagyon elleni, illetve a vagyon elleni erőszakos bűncselekmények elkövetésekor folyamatosan jelen volt és a tettes társainak az ítéleti tényállás szerinti cselekvőségét a tényállásban rögzítettek szerint erősítette.

[15] Kifejtette, hogy a III. rendű terhelt nem egy, hanem valóságos anyagi halmazatban álló magatartásokat tanúsított, ezért a csalás és a befolyással üzérkedés két bűncselekményként történt minősítése is törvényes.

[16] A felülvizsgálati indítványnak a bünszöveget megállapítását vitató részét érintően hivatkozott arra, hogy az irányadó tényállás alapján megállapítható, hogy az I. rendű, a II. rendű és a III. rendű terhelték között a bűncselekmények elkövetését megelőzően, a bűnözésre irányuló megállapodás jött létre, a bűncselekményeket szervezeten követték el,

ismétlődő jelleggel, folyamatosan próbáltak különböző módon a sértettektől minél több pénzhez jutni, így az irányadó tényállás tényei alapján a III. rendű terhelt vonatkozásában a vagyon elleni, illetve a vagyon elleni erőszakos bűncselekmények bünszövetségben elkövetettségének megállapítása törvényes.

[17] Az üzletszerűen elkövetettség sérelmezése kapcsán pedig azt hangsúlyozta, hogy a III. rendű terhelt a bűncselekmények elkövetése révén nemcsak törekedett a rendszeres haszonra, hanem abban részesült is, cselekményei között a további haszon szerzésére irányuló akaratelhatározás egyértelműen felismerhető, ezáltal az üzletszerűség megállapítása sem törvénytértő.

[18] **III.** A III. rendű terhelt védője útján előterjesztett felülvizsgálati indítvány nem alapos.

[19] 1. A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, ami a Be. 648. §-a alapján csak a bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozatával szembeni jogi kifogás lehetőségét biztosítja és kizárólag a Be. 649. §-ában megjelölt anyagi és eljárásjogi okokra hivatkozással vehető igénybe.

[20] A felülvizsgálati indítvány anyagi jogi okból kifogásolta a III. rendű terhelt bűnösségének törvénytértő megállapítását, törvényi hivatkozásaként a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontját és a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontját egyaránt megjelölte.

[21] A Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja szerint felülvizsgálati ok, ha a bíróság jogerős ítéletében a terhelt büntetőjogi felelősségét a büntető anyagi jogi szabályok megsértésével állapította meg.

[22] E felülvizsgálati ok akkor valósul meg, ha a jogerős ítéleti tényállásban foglalt terhelti magatartás nem meríti ki bűncselekmény törvényi tényállási elemeit, avagy – ugyancsak az irányadó tényállásból kitűnően – büntethetőséget kizáró vagy megszüntető ok ellenében került sor a terhelt elítélésére. Ilyen esetben az indítvány célja a terhelt felmentése vagy vele szemben az eljárás megszüntetése.

[23] A Be. 649. § (1) bekezdés b) pont első fordulat ba) alpontja szerinti felülvizsgálati ok viszont nem a terhelt büntetőjogi felelőssége alóli mentesülést, hanem a téves minősítés kiküszöbölését és ezen keresztül – a terhelt javára előterjesztett indítvány esetén – a büntetés enyhítését célozza; következésképp a két felülvizsgálati ok ugyanazon ténybeli alapon, egyidejűleg nem valósulhat meg.

[24] Halmazat esetében a Be. 649. § (1) bekezdés a) pontja szerinti törvénytértő felmentés, eljárás megszüntetés és bűnösség megállapítása – értelemszerűen – az anyagi halmazatban álló bűncselekmény kapcsán képez felülvizsgálati okot. Az alaki halmazatban álló bűncselekmény esetében ugyanis valójában egyazon magatartás jogi értékelésének változatairól, ekként minősítéséről van szó.

[25] Ekként az ilyen jogi értékelés – illetve annak megléte vagy hiánya miatti kifogás – nem a Be. 649. § (1) bekezdés a) pontja szerint, hanem az említett törvényhely b) pont első fordulata szerint képezheti felülvizsgálat tárgyát; amint az ilyen értékelés téves mivolta nem vezet a bűnösség kimondásához és felmentéshez sem.

[26] 2.1. A III. rendű terhelt indítványa valójában a terhére rótt bűncselekmények közül egyrészt a vagyon elleni és a vagyon elleni erőszakos bűncselekmények tekintetében vitatta az irányadó tényállásban rögzített terhelti magatartás ténybeliségét, azaz bizonyítottságát. Emellett annak elfogadása mellett is vitatta, hogy abból a III. rendű terhelt bűnsegédi magatartására következtetés vonható, továbbá hivatkozott büntethetőséget kizáró okra

(tévedés), valamint – bírósági határozatok felhívásával – alaki halmazat alapján büntetésre is kiható törvénysértő minősítésre.

[27] Mindezekre tekintettel az indítvány alapján felülvizsgálatnak helye van.

[28] A felülvizsgálati indítványban a jogerős ítéletben megállapított tényállás nem támadható [Be. 650. § (2) bekezdés]; a bizonyítékok ismételt egybevetésének, eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye, a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó [Be. 659. § (1) bekezdés].

[29] A felülvizsgálatban a tényállás támadhatatlanságának tilalma azt is jelenti, hogy a felülvizsgálat során nemcsak maga a tényállás, hanem mindaz, ami a tényállás megállapításához vezetett, támadhatatlan. Ennek megfelelően a tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése sem külön-külön, sem pedig egymás viszonyában nem vizsgálható. Nincs lehetőség a bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenységének, s ezen keresztül a bűnösség kérdésének, valamint a – minősítéssel kapcsolatos, vagy más büntető anyagi jogi szabály sérelme nélkül – kiszabott büntetés, illetve annak mértéke vitatására.

[30] A felülvizsgálati eljárásban az irányadó tényálláshoz kötöttség olyannyira szigorú szabály, hogy a büntető anyagi jog szabályainak a megsértése az alapeljárásban megállapított tényállás alapján lenne elbírálandó abban az esetben is, ha a tényállás hiányos, nem kellően felderített, és ellentétes az iratok tartalmával, vagy más megfogalmazásban: az alapügyben megállapított tényállás az irányadó, függetlenül attól, hogy az adott tényállás megalapozott-e, vagy sem.

[31] Miután tehát a felülvizsgálatban a ténybeliség adottnak tekintendő, bizonyítás felvételének pedig nincs helye, az a felülvizsgálatnak tárgya sem lehet, ekként a Kúria nem vizsgálhatta a III. rendű terheltnek a tényállás bizonyítottságának hiányára, a bíróság bizonyítékértékelő, mérlegelő tevékenységére – így a sértetti vallomások elfogadására – hivatkozó kifogásait.

[32] A vagyon elleni és a vagyon elleni erőszakos bűncselekményeket érintően a III. rendű terhelt bűnsegédi bűnfelelősségére, továbbá a büntethetőséget kizáró okra való hivatkozása azonban már kétségtelenül nem ténybeli, hanem jogi támadás, a megállapított tényekből vont jogkövetkeztetés kifogásolása.

[33] A felhívott törvényi rendelkezések összevetéséből ugyanakkor az következik, hogy a felülvizsgálati indítvány kifogásait – egyben az eljárt bíróságok jogkövetkeztetéseinek helyességét is – a jogerős ítéletben megállapított tényállás alapulvételével kell elbírálni.

[34] A felülvizsgálati indítvány egyik kiindulási pontja a bűncselekmény hiányára, illetve a minősítési tévedésre való hivatkozás körében, hogy a III. rendű terhelt terhére megállapított befolyással üzerkedés, a csalás, valamint a zsarolás cselekményegyüttes viszonylatában nem határolhatók el az elkövetési magatartások, az egyes bűncselekményekre vezető tényállási elemek és tisztázatlanok az elkövetői szerepek.

[35] A Kúria ezzel ellentétes álláspontja szerint erről a jelen ügyben nincs szó.

[36] A kétségkívül egymásra lépcsőzetesen épülő folyamat – az irányadó tényállás alapján – az alapügyben első fokon eljárt bíróság szerkezeti megoldásának is köszönhetően, egyértelműen és jól átlátható.

[37] Az irányadó tényállásból – ellentétben a felülvizsgálati indítvány állításával – pedig kifejezetten követhető a cselekmény felfejlődése. Ekként egy a hivatalos eljárás befolyásolásának látszatát keltő megtévesztésből kiindulva a korrupciós bűncselekmény talaján jutott el először a vagyon elleni bűncselekményig a további pénzszerzés lehetősége céljából, de már más valótlan ok állításával. Majd ismételten más okra hivatkozással,

valójában a pénzszerzési cél érdekében a fenyegetés alkalmazásával a vagyon elleni erőszakos bűncselekmény megvalósulásáig.

[38] A történeti tényállás alapja és valamennyi terhelti cselekmény közös eredője a sértettek által a terheltek felé közvetített adóhatósági probléma talaján az esetleges büntetőeljárás elkerülése.

[39] Ez a mindent meghatározó alapmotiváció, amely azonban több egymást követő – és nem egynek minősülő – bűncselekmény elkövetésére és megállapítására vezet, miután a cselekmények az időbeliség, a pénzszerzés érdekében kifejtett, majd a teljesítést követő újabb ugyanezen célt szolgáló magatartások tekintetében elkülönülnek, és ezt az elsőfokú bíróság tényállás szerkesztési megoldása értelemszerűen követi le.

[40] Az irányadó tényállás felülvizsgálattal érintett részei szerint:

- a III. rendű terhelt könyvvizsgálói, adószakértői tevékenységgel foglalkozó cég 1 ügyvezetői feladatait látta el, a cég alkalmazásában állt az I. rendű terhelt, férje, a II. rendű terhelt kisegítői feladatokat látott el (tényállás bevezető rész);
- tanú 1 és tanú 2 sértettek érdekeltségi köreikbe tartozó vállalkozások adóügyi problémáira I. rendű és III. rendű terhelt azt állította, hogy a Nemzeti Adó-és Vámhivatalban meglévő kapcsolataikon keresztül el tudják intézni, hogy a cégek adóhatósági revíziója kedvező módon záruljon;
- tanú 1 és tanú 2 elfogadta az I. rendű és a III. rendű terheltek ajánlatát, mely szerint 25 millió forintot fizetnek az I. rendű és a III. rendű terhelt segítségéért;
- az I. rendű terhelt és a III. rendű terhelt állítása szerint az összeg nagy részét az adóhatóságnál hivatalos személynek minősülő főosztályvezetőnek, illetve más adóellenőröknek fogják odaadni, akik az átadott pénzek ellenében köteleességüket megszegve az adóügyi szabálysértéseket és mulasztásokat nem fogják feltárni;
- I. rendű és III. rendű terheltek a sértettektől átvett pénzt – vesztegetés helyett – II. rendű terhelttel együtt saját céljaikra fordították (tényállás 2. pont);
- az I. rendű terhelt és a III. rendű terhelt azt is állították, hogy az adóhatósági revízió kedvező lezárása érdekében tanú 1-hez (cég 2) vagy tanú 2-höz (cég 3) köthető cégeket, az ő embereiknek el kell adni;
- a cég 3 ügyvezetését a IV. rendű terhelt; a cég 2 ügyvezetését a VIII. rendű terhelt vállalta el kizárólag névleg, az ígért anyagi ellenszolgáltatásért cserébe; a változások a cégnyilvántartásba mint közhiteles nyilvántartásba valótlannul bejegyzésre kerültek (tényállás 3. és 4. pont);
- az I. rendű terhelt a cégeladások felvetésekor – miután a II. rendű terhelttel úgy ítélték meg, hogy ezzel az ürüggyel tanú 1-től további összegeket szerezhetnek meg – kikötötte, hogy tanú 1-nek a cég 2 átruházása ellenértékeként 5.000.000 forintot kell fizetnie a cégátruházásokat intéző II. rendű terheltnak;
- III. rendű terhelt az újabb pénzkérés alkalmával I. rendű terhelt állításait alátámasztotta, helyeselt, cselekményével segítséget nyújtott abban, hogy a sértett milliós nagyságrendű összegeket adjon át a II. rendű terhelt részére.; ennek érdekében több alkalommal telefonon tanú 2-t is felkereste;
- az I. rendű terhelt és a II. rendű terhelt a III. rendű terhelt segítségével csalárd módon megszerzett 5 millió forintot a saját céljaikra fordította;
- I. rendű és II. rendű terheltek, a III. rendű terhelt segítségével további három cég (a cég 4, a cég 5, illetve a cég 6) eladására és erre tekintettel további pénzösszegek megfizetésére szólították fel tanú 1 sértettet;

- az I. rendű és a II. rendű terheltek a III. rendű terhelt segítségével megszerzett 3 millió forintot is saját megélhetésükre fordították (tényállás 5. pont);
- 2011. augusztus 25. napja előtt néhány nappal I. rendű és II. rendű terheltek elhatározták, hogy tanú 2-től próbálnak pénzt szerezni;
- az I. rendű terhelt sírást imitálva telefonon felhívta tanú 2 sértettet és őt megfélemlítve úgy nyilatkozott, hogy egyes adóhatósági közvetítők rajtuk követelik a 25 millió forintot;
- az ezzel kapcsolatban tartott megbeszélés során a III. rendű terhelt által átadott telefonon az I. rendű terhelt és a II. rendű terhelt megbízásából, ismeretlenül maradt társuk – mint a pénz követelő „NAV-os” közvetítő – az összes cég bedöntésével és börtönnel fenyegette meg tanú 2-t és azonnali fizetéssel 5 millió forintot, azon túl pedig további 20 millió forintot követelt;
- III. rendű terhelt mobiltelefonjáról a telefonos fenyegetések többször is megismétlődtek;
- III. rendű terhelt segítségével tanú 2 sértettől megszerzett pénzzel a terheltek sajátjukként rendelkeztek;
- az I. rendű terhelt 2011. augusztus 25. napját követően személyesen és telefonon több alkalommal, emelt hangon és agresszív hangnemben azt közölte tanú 1-gyel, miszerint nagyon rossz vége lesz ennek az egésznek, ha nem fizetnek tanú 2-vel, „kommandósok fognak értük jönni” és börtönbe kerülnek;
- III. rendű terhelt az egyes találkozók alkalmával jelen volt, az I. rendű és a II. rendű terhelttel együttműködött, az állításait alátámasztotta, helyeselt, egyetértett velük, illetve a fenyegetések során közölte tanú 1-gyel, hogy ez egy nagyon súlyos ügy, bármi előfordulhat, ezért hallgasson I. rendű terhelthez;
- Tanú 1 sértett büntetőeljárástól, illetve börtönbüntetésétől való félelem hatására – több részletben 2011. október végéig – 6.000.000 forintot adott át I. rendű, II. rendű és III. rendű terhelt részére;
- I. rendű és II. rendű terheltek 2011. novemberében további fizetésre kényszerítés végett rendőrségi ügygel, adóhatósági bírság kiszabásával és vagyona elvesztésével fenyegették meg tanú 1-et azzal, hogy 45 millió forintért cégei adóhatósági ügyét rendbe teszik;
- az I. rendű és a II. rendű terhelttel előre egyeztetett időpontban tanú 1 4 millió forintot adott át az I. rendű terheltnak, akit a sértett nyomás alá helyezése céljából több alkalommal a III. rendű terhelt is felhívott, azt a látszatot keltve, hogy a pénz sürgős (tényállás 6. pont).

[41] Az irányadó tényállásból egyértelműen megállapítható, hogy a tényállás 2. pontjában írt cselekmény esetén a pénz kérése azzal az ürüggyel történt, hogy annak az adóhatósági vezető részére való átadásával az adóhatósági eljárás kedvező lefolytatása biztosítható. Ezt követően a pénzkérésre már nem erre, hanem a sértettekhez köthető cégek szükségszerű eladásával összefüggésben – vagyis tévedésbe ejtéssel – kerül sor (tényállás 5. pont), és amikor ez a „módszer” az újabb pénzkéréshez már nem volt elegendő, megtörtént a fenyegetés alkalmazása, többek között a börtönbe kerülés veszélyének felvetésével (tényállás 6. pont). A csalás megállapítását a terheltek részéről elhangzott tévedésbe ejtő, a zsarolás megállapítását az ennél súlyosabb, fenyegetésnek minősülő tartalommal bíró közlés alapozza meg, egyben különíti is el egymástól.

[42] A felülvizsgálati indítvány a III. rendű terhelt bűnösségének kérdését a befolyással üzérkedés felől közelítette meg, miután a III. rendű terhelt terhére a társtettesként elkövetett befolyással üzérkedés büntette megállapítását nem sérelmezte (tényállás 2. pont), ugyanakkor állította, hogy e bűncselekmény megvalósulása folytán nincs helye a csalás és a zsarolás megállapításának.

[43] A Kúria ezt a védelmi álláspontot, a már említett folyamatjelleg mellett is egyértelműen megállapítható időbeli, cél és módbeli elkülönültségre tekintettel nem osztotta. Ezzel összefüggésben kiemeli azt is, hogy az indítványban felhívott jogesetek tényállásaiban foglaltak sem azonosíthatók a jelen ügy tényeivel. Az indítványban hivatkozott jogesetekben egy mozzanatban, a befolyásolásban megnyilvánuló megtévesztés folytán az alaki halmazat látszólagos, ezzel ellenkezőleg a jelen esetben viszont, ahol több cselekmény több bűncselekményt valósít meg, valódi anyagi halmazatot alkotva.

[44] A Kúria a felülvizsgálati indítványnak a III. rendű terheltnek a bűnrészességi bűnfelelősségét érintő kifogása kapcsán előrebocsátja, hogy a részesség Btk. 14. §-a szerinti mindkét változata tettesi cselekményt, úgynevezett alapcselekményt feltételez, amelyhez kapcsolódik a részesi magatartás.

[45] A bűnsegédi, mint bűnrészesi magatartás jogi természetéből következően, a kizárólag bűnsegédi magatartás felülvizsgálatának – értelemszerűen – nem lehet tárgya, szempontja az adott bűncselekmény törvényi tényállásán belüli magatartás megvalósításának, megvalósulásának elvárása.

[46] Mivel a részesi felróhatóság feltételezi a tettesi alapcselekmény meglétét, és amennyiben a tettesi alapcselekmény konkrét alanyra nézve jogerősen eldöntött, akkor a tettesi elkövetőre vonatkozó „res iudicata” hatás érvényének fennállása alatt a részesi elkövető felróhatóságának vizsgálata kizárólag az adott bűncselekmény törvényi tényállásán kívüli elkövetői – ekként tehát a részesi – magatartás alapján vizsgálható (Kúria Bfv.III.897/2016/5.).

[47] E vizsgálat nem terjedhet ki a törvényi tényálláson belüli magatartás megvalósultságára, illetve nem léphet be a törvényi tényállás körébe. Ez következik egyrészt a tettesi-részesi kapcsolat anyagi jogi, másrészt a felülvizsgálat alanyi jogosultsághoz kötődő felülbírálati terjedelmének eljárási jogi szabályozásából, illetve azok együttállásából, összhangjából [BH 2017.109.II. (Kúria Bfv.III.933/2016.)].

[48] Ezért a Kúriának érdemben az indítványnak a III. rendű terhelt (irányadó tényállás szerinti) magatartása bűnsegédi elkövetésként való felróhatóságát – a valójában a bűnös tudattartalom hiányára hivatkozva – kifogásoló álláspontját kellett vizsgálnia. Az eldöntendő jogkérdés valójában tehát a részesi magatartás tudattartalma.

[49] Kétségtelen, hogy bűnösség nélkül – azaz ún. alanyi okozatosság nélkül – nincs tényállásszerűség, nincs felróhatóság, s ez megkívánt a részesi elkövetés esetében is.

[50] Ehhez képest a vagyon elleni és a vagyon elleni erőszakos alapcselekmény segítése az, amihez a III. rendű terhelt viszonya a vizsgálat tárgya. Másrészt e körben – ugyancsak visszautalva a korábbiakra is – nem a törvényi tényálláson belüli magatartás, hanem az ilyenhez kötődő magatartás kifejtése, és annak tudata a kérdés. A részesi tudat tartalma önálló, önmagában vett bűnösség-vizsgálat tárgya, e szempontból a járulékoság közömbös (amint a részesi és tettesi magatartás megítélése akár el is válhat a Btk. 2. § szempontjából); a részesi tudat tartalma pedig nem a törvényi tényálláson belüli magatartáshoz feltétlen szükségesség, hanem az ilyen magatartás bármilyen előmozdítása, (egyidejű) könnyítése, azaz a segítség.

[51] Kétségtelen, hogy a tudattartalom vizsgálata perdöntő. Az elkövető tudatának tartalma törvényi tényállási elem, az ún. alanyi okozatosság: a tárgyi oldal elemeinek (elkövetési magatartás, eredmény stb.) külvilágban való megnyilvánulása, ténybelisége és az elkövető ahhoz való akarati viszonyulása. Ez a viszonyulás az elkövetőn belüli, külvilágtól elzárt. Ezért az elkövetési magatartásról (eredményről stb.) való tudatban előzetesen, illetve egyidejűleg meglévő képzet mindig csak valamely a külvilágban megjelenő fizikai, illetve

mérhető (számszaki stb.) tényből következtetéssel ragadható meg; s mint ilyen ténykérdés (BH 2021.246.I.).

[52] Azonban ebből a szándékosságra, gondatlanságra, illetve annak mikéntjére, s a bűnösségre vont következtetés viszont jogi értékelés, ami ekként jogkérdés. Jelen ügyben az irányadó tényállás pedig tartalmazza a III. rendű terhelt részesi magatartásának a tettesi alapcselekményhez kötődő szándékegységére vont jogi következtetés ténybeli alapjait.

[53] Kétségtelen, hogy mindig az elkövető választja meg magatartásának módját, ami – értelemszerűen – helyzeti előnyéből fakadó lehetőség. Ha pedig nem korlátozza a külvilág számára világosan és másik elkövető számára kifejezetten saját magatartása hatókörét, akkor az egyidejű, azonos térben, egymás észrevehető, elérhető – ekként közvetlen – közelségében kifejtett elkövetői magatartások kölcsönösen szándékegységben vannak.

[54] Ilyen körülmények között, aki bizonytalan jelenlétének a másakra való hatásában, a történések kimenetelében, akkor választhatja azt, hogy elmegy. Ha viszont ott marad, akkor legalábbis eshetőlegesen tudatában van annak, hogy sérelem okozásába kapcsolódott be. Elhatárolódására vonatkozó, a külvilágban felismerhető magatartás hiányában azonban utóbb sem hivatkozhat – a ténybeliség ellenére – eredményesen arra, hogy a terhelt szándékát nem ismerte, és azzal nem azonosult. A részesnek a becsatlakozása idején lehetősége van – ha ebben bizonytalan – kinyilvánítania szándéktartalmát a sértett és a tettes felé is, ha azonban ezt nem teszi, tehát a szándékegység hiányát nem teszi érzékelhetővé, akkor számolnia kell azzal, hogy folyamatos jelenléte a tettest bátorítja, a sértettet gyengíti (Kúria Bfv.III.21/2015/7.).

[55] Jelen ügyben mindez úgy jelenik meg, hogy a III. rendű terhelt a sértettek adóügyi problémájával teljes egészében tisztában volt, az ennek első „kihasználásaként” megvalósított korrupciós bűncselekménynek – amelyet az indítvány sem vitatott – maga is tettesi elkövetője.

[56] Az erre épülő és ezt követő, az indítvány által támadott cselekmények alkalmával is a III. rendű terhelt jelen volt, bűnsegédként a tettesi alapcselekményt kifejtő terheltek magatartásához az alapcselekmény kifejtésének megkezdésekor és azzal egyidejűleg csatlakozott, és ezzel tanú 1 sértett megtévesztését, majd később mindkét sértett fenyegetését előmozdította, könnyítette, szolgálta, egyszóval segítette. Nem vitatható mindez az alapján, hogy az irányadó tényállás kifejezetten rögzíti, mely szerint a III. rendű terhelt az I. rendű terhelt – megtévesztésben álló valótlán állításait – alátámasztotta, helyeselt, továbbá a súlyosabb vagyoni elleni cselekményt érintően, az I. rendű és a II. rendű terhelttel együttműködött, az állításait alátámasztotta, helyeselt, egyetértett velük, illetve a fenyegetések során közölte tanú 1-gyel, hogy ez egy nagyon súlyos ügy, bármi előfordulhat, ezért hallgasson I. rendű terheltre.

[57] Az is kétségtelen, hogy a III. rendű terhelt maga kreált, valótlán indokkal tanú 1 sértettet nem ejtette tévedésbe, mint ahogy sem tanú 1, sem tanú 2 sértett tekintetében nem valósított meg személyi vagy vagyoni hátrány kilátásba helyezésével járó súlyos vagyoni elleni bűncselekményre vezető kényszerítést. Tudatában volt viszont annak, hogy amibe bekapcsolódott, azok a sértetteket megkárosító bűncselekmények, s erre vonatkozóan nem határolta be, nem limitálta, sem ő, sem más a magatartását. Ilyen korlátozó, limitáló, külvilágban felismerhető magatartás sem részéről, sem más részéről nem történt, a tényállásban nincs feltüntetve.

[58] Ha pedig az elkövető nem jelöli ki világosan magatartása módját és határait, akkor ez utóbb számára – értelemszerűen – nem lehet mentség. A kifejtettek azonos elvi alapon állnak a kísérlet esetében az elállás, önkéntes eredményelhárítás mögött meghúzódó törvényi megfontolással, aminek lényege, hogy az elkövetőnek a külvilágban érzékelhetően tennie kell

azért, hogy utóbb csak a közbenső stádiumra kiterjedő szándéka miatt feleljen (Kúria Bfv.II.897/2016/5.).

[59] A bűnsegéd felelősségének megállapítása törvényes, ha a jogerős ítéleti tényállás tartalmazza a terhelti alapcselekmény törvényi tényállási elemeinek, illetve a terhelt ehhez kapcsolódó bűnsegédi felelősségének megállapítását megalapozó tényeket (BH 2021.96.I.).

[60] A fentebb kifejtettekből következik, hogy – a felülvizsgálati indítványban írtakkal szemben – a csalás és a zsarolás nemcsak a védelem által hiányolt, de valamennyi törvényi tényállási eleme megvalósult és a tényállásból a III. rendű terhelt azokra vonatkozó tudata is kitűnik, ellenben büntethetőséget kizáró ok nem áll fenn.

[61] 2.2. A Btk. 20. § (1) bekezdése szerint nem büntethető az elkövető olyan tény miatt, amelyről az elkövetéskor nem tudott. Az indítványban hivatkozott tévedés, mint büntethetőséget kizáró ok kétségtelenül jogkérdés. A tévedésre vont jogi következtetés (mint minden jogkövetkeztetés) azonban minden esetben a megállapított tényálláson alapul.

[62] Az irányadó tényállás, szemben az indítvánnyal nem tartalmaz olyan ténybeli körülményt, amiből következne a III. rendű terhelt tévedése, ennek hiányában az indítvány kifogása sem jogi kifogás, hanem az irányadó tényállástól eltérő tényekre hivatkozáson és a bizonyítékok mérlegelésének vitatásán alapul, ami azonban a Be. 650. § (2) bekezdésére és a Be. 659. § (1) bekezdésére tekintettel, a korábban írtak szerint törvényben kizárt.

[63] Mindezek alapján a bíróság a jogerős ítéletben a III. rendű terhelt bűnsegédi felelősségét a csalás büntette és a zsarolás büntette tekintetében az irányadó tényállásban foglalt ténybeli adatokra alapítva az anyagi jogszabályok sérelme nélkül állapította meg.

[64] 2.3. A minősítéssel összefüggésben ugyanakkor a Kúrai megjegyzi, hogy az ítélőtábla a tényállás 6/2. és 6/3. számú pontjait érintően az EBD 2015.B.26. számú döntés indokolását tévesen értelmezve, tévesen mellőzte a zsarolás büntettének minősített cselekmény esetében annak folytatólagos elkövetésére való utalást.

[65] Jelen ügyben ugyanis nem arról – az elvi döntés alapját képező és természetes egységre vezető esetről – van szó, hogy a terheltek egy sértettől egy összeget kértek, melyet az több részletben adott, vagy ezen egy összeg miatt többször fenyegették. Ettől eltérően a jelen esetben ugyanis több ízben történt fenyegetés, több különböző jogcímen kért összegért, vagyis a folytatólagos elkövetés Btk. 6. § (2) bekezdésébe írt feltételei – ahogyan azt az elsőfokú bíróság is megállapította – fennállnak.

[66] 3. Nem értett egyet a Kúria a bünszövetségben és üzletszerűen elkövetés megállapíthatóságával kapcsolatos kifogásokkal sem.

[67] 3.1. A Btk. 459. § (1) bekezdés 2. pontja értelmében bünszövetség akkor létesül, ha két vagy több személy bűncselekményeket szervezetten követ el vagy ebben megállapodik, és legalább egy bűncselekmény elkövetését megkísérlik, de nem jön létre bünszervezet.

[68] Azontúl, amit a bünszövetség megállapíthatósága körében az első- és a másodfokú bíróság egyébiránt helytállóan leírt, az rögzíthető még, hogy a III. rendű terhelt munkakapcsolatban állt az I. rendű terhelttel, valamint rajta keresztül ismerte az ugyancsak kisegítő tevékenységet végző II. rendű terheltet és a közös munkavégzésük során adódó lehetőségeket használták ki közösen anyagi javak megszerzésére.

[69] A terheltek célja pénz-, és további pénzszerzés volt, melyhez ismétlődő jelleggel, más-más ürrügyre hivatkoztak és más-más módszert alkalmaztak, ebben állt a cselekmény tervszerűsége és szervezettsége is, mikor a sértetti probléma megoldása címén egyéb ügyleteket kötöttek (könyvelői megbízási szerződés, cégek átruházása) vagy mikor egyes esetekben más személyeket is bevontak (cég adás-vételre az ügyvezetést csak látszólag

vállaló terheltek, a fenyegetés során magát NAV-közvetítőnek kiadó telefonáló, ismeretlenül maradt személy).

[70] Tevékenységük ténylegesen egymást kiegészítő – a III. rendű terhelt tekintetében a korrupciós bűncselekmény esetében társtettesi, a vagyon elleni bűncselekmény esetében bűnsegédi – a sértettek irányában, és e körülményekből egyértelműen következik az a közös akaratelhatározás, amely a bűnszövetség megállapításához szükséges szervezettséghez elegendő. Mivel a bűnszervezetben elkövetők megállapodása hallgatólagos is lehet, arra az elkövetés tényeiből is következtetni lehet, a kifejezett előzetes szóbeli megállapodás bizonyítása szükségtelen (4. számú Büntető Elvi Döntés 4. pont).

[71] 3.2. A Btk. 459. § (1) bekezdés 28. pontja értelmében üzletszerűen követi el a bűncselekményt, aki ugyanolyan vagy hasonló jellegű bűncselekmények elkövetése révén rendszeres haszonszerzésre törekszik.

[72] A törvényi megfogalmazás alapján az üzletszerűség megállapításának két feltétele: tárgyi oldalon az ugyanolyan vagy hasonló bűncselekmények megvalósítása, alanyi oldalon pedig ennek révén a rendszeres haszonszerzésre törekvés.

[73] Az üzletszerűség esetében a célzatosságból fakad, hogy a hasznot – mivel az nem eredményként szerepel a definícióban – az elkövetőnek nem kell ténylegesen realizálnia. A törvényi szövegezésből eredően közömbös, hogy az elkövető saját vagy más haszna érdekében követi el a bűncselekményeket. A célzat bizonyítása ugyanakkor minden esetben elengedhetetlen, önmagában hasonló jellegű bűncselekmények többszöri elkövetése nem elegendő az üzletszerűség megállapításához, ha a rendszeres haszonszerzés célzatára a konkrét körülmények alapján nem lehet következtetni.

[74] A részes azért a bűncselekményért felel, amit a tettes elkövet. A járulékoság elve folytán a részes üzletszerűsége esetén is a cselekményének jogi minősítése a tettesi cselekmény jogi minősítéséhez igazodik. A részesi oldalon tehát üzletszerűen elkövetettként akkor minősülhet a bűncselekmény, ha a rábírás maga üzletszerű bűnelkövetésre irányul, avagy a bűnsegéd az üzletszerűen elkövetett tettesi alapcselekményhez nyújt segítséget [3/2011. (X. 14.) Büntető jogegységi határozat III/2.].

[75] A 39/2007. BK vélemény II/B. pontja szerint a zsarolás és a csalás, míg a III. pontja szerint a befolyással üzérkedés és a csalás egymás viszonyában az üzletszerűség megállapítása szempontjából hasonló jellegű bűncselekmény.

[76] A jelen ügyben – az irányadó tényállás alapján – az üzletszerűség megállapításának pedig mind a tárgyi, mind az alanyi felételei fennállnak. A több bűncselekményre vezető cselekmény folyamatot – ahogyan azt a bűnszövetség esetében a Kúria már rögzítette – kifejezetten a pénzszerzés motiválta, a hasonló jellegű bűncselekmények véghezvitele egyben a jövedelemszerzés forrása és az ebben segítséget nyújtó III. rendű terhelt a realizált haszon egy részének élvezője is volt.

[77] 4. A felülvizsgálati indítvány a III. rendű terheltre kedvezőbb joghátrány alkalmazásának lehetőségét is felvetette a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontjában meghatározott felülvizsgálati ok alapján.

[78] A felülvizsgálatban a jogerős ítéletben kiszabott büntetés azonban nem önmagában, hanem csak feltételhez kötötten vizsgálható; az említett jogszabályi hivatkozás első fordulata alapján akkor, ha a büntetés törvénysértő volta a cselekmény téves minősítésére, a második fordulata szerint pedig akkor, ha a büntető anyagi jog más szabályának megsértésére vezethető vissza. Következésképp téves minősítés vagy más anyagi jogszabálysértés hiányában a kiszabott büntetés neme és mértéke felülvizsgálat tárgya nem lehet; amennyiben a minősítés törvényes és a büntetés egyéb anyagi jogszabályt sem sért, a mérlegelési

jogkörben, törvényes keretek között kiszabott büntetés mértéke a felülvizsgálati eljárásban nem támadható (BH 2017.219.II., BH 2016.264.II., BH 2012.239.).

[79] Jelen esetben pedig erről van szó.

[80] Mindezekre tekintettel – miután a Kúria olyan felülvizsgálati okot, melynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles, nem észlelt – a megtámadott határozatokat a Be. 660. § (1) bekezdése szerinti tanácsulésen eljárva, a Be. 662. § (1) bekezdése alapján a III. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartotta.

[81] A Kúria a felülvizsgálati eljárásban – a Kúria elnöke számára a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 10. § (2) bekezdésében biztosított felhatalmazás alapján, a Kúria ügyelosztási rendjének IV.6. pontjában írt rendelkezés nyomán – öttagú tanácsban járt el.

[82] **IV.** A Kúria végzése ellen a Be. 6. § (4) bekezdésére tekintettel nincs helye fellebbezésnek, felülvizsgálatát a Be. 650. § (1) bekezdés b) pont második fordulata zárja ki.

[83] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egyszer nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul; az említett törvényhely (7) bekezdése szerint felülvizsgálati indítvány ugyanazon tartalommal csak egyszer nyújtható be. A Be. 656. § (4) bekezdése pedig akként rendelkezik, hogy az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetve az azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja.

Budapest, 2023. február 16.

Dr. Harangozó Attila s.k. a tanács elnöke, Dr. Demeter Zsuzsanna s.k. előadó bíró, Dr. Somogyi Gábor s.k. bíró, Dr. Metzing Márton s.k. bíró, Dr. Boros Tibor bíró s.k. bíró